

Es francès de sa Cala (II)

per Antoni Marí Marí

A l'esquerra del grup (part dreta de la foto), assegut, en Vicent de sa Font amb el seu fill Pep. Enmig, el capellà, natural de Sant Jordi, que ha sèt visitat per un grup d'hòmens del seu poble. Darrera, amb capell blanc, "es Francès" Raoul Villain i alguns hòmens de sa Cala.

Gaston Poulain, conservador del museu Jaurès, confia a "La Dépêche du Midi" l'any 1965 —on també, com és sabut, escrivia Jean Jaurès en el seu temps— unes reveladores declaracions fetes per Paul-René Gauguin, nét del famós Paul Gauguin que visqué entre els anys 1848 i 1903 i que influí força sobre l'art del segle XX, especialment en Picasso i els impressionistes alemanys.

Paul-René Gauguin visità a Castres el museu Jaurès i va descobrir la fotografia de Raoul Villain, l'assassí de Jaurès, que fou arrestat poc després del crim pel guàrdia municipal Georges Marty. Però el fet més important és que reconeix el criminal i l'identifica amb un francès que havia conegut a Eivissa, a Can Vicent de sa Font, en una llarga estada a sa Cala abans de la Guerra Civil.

Aquest personatge, pintor i poeta, mai no arribaria a la fama i glòria del seu avi Gauguin. Portava més o menys una anyada vivint

a sa Cala quan va arribar Villain. Prompte arribarien a una certa convivència i el nou turista rebria la seua ajuda en la construcció d'una casa prop de la platja.

L'any 1955 Paul-René Gauguin envia una carta des de Copenhaga a Can Vicent de sa Font, per mans d'un amic seu que venia a Eivissa. Reproduïm aquesta carta per considerar-la un document prou important des del punt de vista històric, lingüístic i social. Vet-la ací:

*Copenhaga el 1 de Fevrier 1955
Estimats Amichs*

Com un dels millors amichs meus, En Reimer Pil, també de Copenhaga, té l'intenció de fer un viatge per l'Espanya, i per aixó mateix pensa passar per Eyvissa —jo he volgutprofitar de l'ocasió per enviar un salut als meus amichs an aquella illa ahon vaig passar una temporada tant dichosa de la meua vida— ja va fer molt de temps en darrera. Quins no s'en recorden mica de mi, quizas alguns s'han mort... aixi va'l temps i sa vida. Però he pregut al meu amich de fer una girada per Sa Cala de Sant vicens per portar aquest salut, sobretot an sa casa d'en Torres Font en sa seua familia, esperant amb tot cor qu'estan en bona salut i prosperitat. Tant vegades he pensat an ells i an es temps que vaig passar-hi. Sabrán també que no he olvidat de parlar l'eyvissench, pensant que sapiguen llegir aquestes paraules, encara qu'estan mal escrites. Per aixó volia qu'En Reimer passás per Sa Cala, per poder dirme després si tot hi esta bé, i qu'es Tagomago no ha mudat de posto.

També us diré qu'En Reimer es molt bon atllot i de bona gent —ja fa més de quinz'anys que viu en casa nostra. Si fan encara an Sa Cala un ball amb també, li podreu invitar-hi amb confiança. Em fareu també un plaer si'l lleguessin mostrar la casa que vaig fer amb En Pep, per aquell bambu francès, an es Port vora de Tagomago— ara no deu ser molt pulida. També volia sebre si ara teniu al fin la carretera per anar a Vila amb el autobús. Emperó, em fareu un plaer encara més gran si En Reimer em poguès portar alguna petita paraula de la part vostra, em será un record molt preciós.

Amb els meus saluts molt calurosos.

Paul Gauguin

(En Pau, es noruech qui va fer es sant cristo.)

ANTONI MARÍ MARÍ

Nota: El meu agraïment a Can Vicent de sa Font "Es Cafè", per guardar i facilitar la carta original.

Estimats Amichs

Com un dels millors amichs meus, En Reimer Pil, també de Copenhaga, té l'intenció de fer un viatge per l'Espanya, i per aixó mateix pensa passar per Eyvissa —jo he volgutprofitar de l'ocasió per enviar un salut als meus amichs an aquella illa ahon vaig passar una temporada tant dichosa de la meua vida— ja va fer molt de temps en darrera. Quins no s'en recorden mica de mi, quizas alguns s'han mort... aixi va'l temps i sa vida. Però he pregut al meu amich de fer una girada per Sa Cala de Sant Vicens per portar aquest salut, sobretot an es casa d'en Torres Font en sa seua familia, esperant amb tot cor qu'estan en bona salut i prosperitat. Tant vegades he pensat an ells i an es temps que vaig passar-hi. Sabrán també que no he olvidat de parlar l'eyvissench, pensant que sapiguen llegir aquestes paraules, encara qu'estan mal escrites. Per aixó volia qu'En Reimer passés per Sa Cala, per poder dirme després si tot hi esta bé, i qu'es Tagomago no ha mudat de posto. També volia sebre si ara teniu al fin la carretera per anar a Vila amb el autobús. Emperó, em fareu un plaer encara més gran si En Reimer em poguès portar alguna petita paraula de la part vostra, em será un record molt preciós.

*Amb els meus saluts molt
calurosos Paul Gauguin
(En Pau, es noruech qui va
fer es sant cristo.)*